

Veiligheidsinformatieblad volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 16.08.2018

RUBRIEK 1: Identificatie van de stof of het mengsel en van de vennootschap/onderneming

- **1.1 Productidentificatie**
- **Handelsnaam:** Nitrite LR/HR, Reagent Tube Nitrite
- **Artikelnummer:** 251994
- **1.2 Relevant geïdentificeerd gebruik van de stof of het mengsel en ontraden gebruik**
- **Toepassing van de stof / van de bereiding:** Reagens voor water analyse
- **1.3 Details betreffende de verstrekker van het veiligheidsinformatieblad**
- **Fabrikant/leverancier:**
Xylem Analytics Germany GmbH
WTW
Dr.-Karl-Slevogt-Straße 1
82362 Weilheim
Germany
Tel. +49 881 183-0
- **inlichtingengevende sector:** E-Mail: Info.WTW@Xyleminc.com
- **1.4 Telefoonnummer voor noodgevallen:** Chemtrec (USA & Canada) 800-424-9300 (INTERNATIONAL) 001 703-527-3887

RUBRIEK 2: Identificatie van de gevaren

- **2.1 Indeling van de stof of het mengsel**
- **Indeling overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1272/2008**
Het product is niet geclassificeerd als gevaarlijk volgens de CLP-verordening.
- **2.2 Etiketteringselementen**
- **Etikettering overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1272/2008** vervalt
- **Gevarenpictogrammen** vervalt
- **Signaalwoord** vervalt
- **Gevarenaanduidingen** vervalt
- **2.3 Andere gevaren** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**
Het mengsel bevat geen PBT/vPvB-stof (bijlage XIII van verordening (EG) 1907/2006).

RUBRIEK 3: Samenstelling en informatie over de bestanddelen

- **3.2 Mengsels**
- **Beschrijving:** waterige oplossing
- **Gevaarlijke inhoudstoffen:** vervalt

RUBRIEK 4: Eerstehulpmaatregelen

- **4.1 Beschrijving van de eerstehulpmaatregelen**
- **Algemene informatie:** Verontreinigde kleding onmiddellijk uittrekken.
- **Na het inademen:** Voor verse lucht zorgen.
- **na huidcontact:** Onmiddellijk met water en zeep afwassen en goed naspoelen.
- **Na oogcontact:**
De ogen gedurende verscheidene minuten (ten minste 15 min) onder stromend water afspoelen terwijl de oogspleet geopend blijft. Bij aanhoudende klachten een dokter raadplegen.
- **Na inslikken:**
Mond spoelen en overvloedig water drinken (1-2 glazen).
Als de klachten niet minder worden, een arts consulteren
- **4.2 Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten:** Irritatie

(Vervolg op blz. 2)

NL

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 16.08.2018

Handelsnaam: Nitrite LR/HR, Reagent Tube Nitrite

(Vervolg van blz. 1)

- **4.3 Vermelding van de vereiste onmiddellijke medische verzorging en speciale behandeling:**
Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 5: Brandbestrijdingsmaatregelen

- **5.1 Blusmiddelen**
- **Geschikte blusmiddelen:** Brandblusmaatregelen op omgeving afstemmen.
- **5.2 Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt** Het produkt is niet brandbaar.
- **5.3 Advies voor brandweerlieden**
- **speciale beschermende kleding:**
Adembeschermingsapparaat dragen dat niet afhankelijk is van de omgevingslucht.
Volledig beschermende overall aantrekken.
- **Verdere gegevens**
Het besmette bluswater afzonderlijk verzamelen, mag niet in de riolering terechtkomen.
De brandresten en het besmette bluswater moeten overeenkomstig de overheidsvoorschriften worden geborgen.
Door brand in de omgeving is het ontstaan van gevaarlijke dampen mogelijk.

RUBRIEK 6: Maatregelen bij het accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel

- **6.1 Persoonlijke voorzorgsmaatregelen, beschermde uitrusting en noodprocedures**
- **Advies voor niet-hulpverleners:** Geen bijzondere maatregelen noodzakelijk.
- **Advies voor de hulpdiensten:** Beschermingsmiddelen: zie paragraaf 8
- **6.2 Milieuvorzorgsmaatregelen:**
Mag niet in riolering of afvalwater afgevoerd worden.
Met veel water verdunnen.
- **6.3 Insluitings- en reinigingsmethoden en -materiaal:**
Voor voldoende ventilatie zorgen.
Met vloeistofbindend materiaal (zand, bergmeel, universele binder) opnemen.
Besmet materiaal zoals afval volgens punt 13 verwijderen.
- **6.4 Verwijzing naar andere rubrieken**
Informatie inzake persoonlijke beschermingsuitrusting - zie hoofdstuk 8.
Informatie inzake berging - zie hoofdstuk 13.

RUBRIEK 7: Hantering en opslag

- **7.1 Voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het mengsel**
- **Advies voor veilige hantering:** Bij een deskundig gebruik zijn geen bijzondere maatregelen vereist.
- **Hygiënische maatregelen:**
De gebruikelijke voorzorgsmaatregelen bij de omgang met chemicaliën zijn in acht te nemen.
Vóór de pauze en aan het einde van het werk handen wassen.
Niet eten, drinken of roken tijdens het gebruik van dit product.
- **7.2 Voorwaarden voor een veilige opslag, met inbegrip van incompatibele producten**
- **Opslag**
- **Eisen ten opzichte van opslagruimte en tanks:** Op een koele plaats bewaren.
- **Informatie m.b.t. gezamenlijke opslag:** Niet noodzakelijk
- **Verdere inlichtingen over eisen m.b.t. de opslag:**
Tegen hitte en directe zonnestralen beschermen.
Tegen lichtinwerking beschutten.
Tegen luchtvochtigheid en water beschermen.
- **Aanbevolen opslagtemperatuur** 20°C +/- 5°C
- **7.3 Specifiek eindgebruik** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 8: Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming

- **8.1 Controleparameters**
- **Bestanddelen met grenswaarden die m.b.t. de arbeidsruimte in acht genomen moeten worden:**
Het produkt bevat geen relevante hoeveelheden van stoffen die met betrekking tot de arbeidsplaatsen qua grenswaarden gecontroleerd moeten worden.

(Vervolg op blz. 3)

— NL —

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 16.08.2018

Handelsnaam: Nitrite LR/HR, Reagent Tube Nitrite

(Vervolg van blz. 2)

- **Aanvullende gegevens:** Als basis dienden lijsten die bij opstelling geldig waren.
- **8.2 Maatregelen ter beheersing van blootstelling**
- **Technische maatregelen:**
Technische maatregelen en geschikte werkprocedures zouden prioriteit moeten hebben boven het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.
Zie 7.
- **Persoonlijke beschermingsvoorzieningen:**
- **Ademhalingsbescherming:**
Niet noodzakelijk.
Bij inwerking van dampen/stof/aërosol adembeveiliging gebruiken.
- **Aanbevolen filter voor kortstondig gebruik.** Filter B
- **Handbescherming:**
Preventieve bescherming van de huid door gebruik van een huidbeschermingsmiddel wordt aanbevolen.
Na gebruik van handschoenen, een middel gebruiken voor het reinigen en verzorgen van de huid.
- **Handschoenmateriaal**
Nitrilrubber
Aanbevolen materiaaldikte : $\geq 0,11$ mm
- **Doordringingstijd van het handschoenmateriaal**
Doorbraaktijd: Level = 1 (<10 min)
De precieze penetratietijd kunt u te weten komen bij de handschoenfabrikant; houd er rekening mee.
- **Oogbescherming:**
Schutbril.
Bij inwerking van dampen/stof
- **Lichaamsbescherming:** Draag geschikte beschermende arbeidskleding.
- **Beperking en bewaking van de blootstelling van het milieu:** Mag niet in riolering of afvalwater afgevoerd worden.

RUBRIEK 9: Fysische en chemische eigenschappen

· 9.1 Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen	
· Voorkomen:	
· Vorm / Fysische toestand:	vloeibaar
· Kleur:	kleurloos
· Geur:	reukloos
· Geurdrempelwaarde:	Niet bruikbaar.
· pH-waarde bij 20°C:	2,5
· Smelt-/vriespunt:	Niet bepaald
· Beginkookpunt en kooktraject:	100°C
· Vlampunt:	Niet bruikbaar.
· Ontvlambaarheid (vast, gas):	Niet bruikbaar.
· Ontledingstemperatuur:	Niet bruikbaar.
· Zelfontbrandingstemperatuur:	Het produkt is niet uit zichzelf ontbrandend.
· Ontploffingseigenschappen:	Het produkt is niet ontploffingsgevaarlijk.
· Ontvlambaarheids- of explosiegrenswaarden:	
· onderste:	Niet bruikbaar.
· bovenste:	Niet bruikbaar.
· Oxiderende eigenschappen:	geen
· Dampspanning:	Niet bepaald.
· Dichtheid bij 20°C:	1 g/cm ³
· Relatieve dichtheid:	Niet bepaald.
· Dampdichtheid:	Niet bepaald.
· Verdampingssnelheid:	Niet bepaald.
· Oplosbaarheid:	
· Water:	volledig mengbaar

(Vervolg op blz. 4)

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 16.08.2018

Handelsnaam: Nitrite LR/HR, Reagent Tube Nitrite

(Vervolg van blz. 3)

· Verdelingscoëfficiënt: n-octanol/water:	Niet bepaald.
· Viscositeit:	Niet bepaald.
· Oplosmiddelgehalte:	
Organisch oplosmiddel:	0,0 %
Water:	> 99 %
Gehalte aan vaste bestanddelen:	< 1 %
· 9.2 Overige informatie	Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 10: Stabiliteit en reactiviteit

- **10.1 Reactiviteit** zie hoofdstuk 10.3
- **10.2 Chemische stabiliteit** Stabiel bij omgevingstemperatuur (kamertemperatuur).
- **10.3 Mogelijke gevaarlijke reacties**
Heftige reacties mogelijk met:
De algemeen bekende reactiepartners voor water.
- **10.4 Te vermijden omstandigheden** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **10.5 Chemisch op elkaar inwerkende materialen:** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **10.6 Gevaarlijke ontledingsproducten:** zie hoofdstuk 5

RUBRIEK 11: Toxicologische informatie

- **11.1 Informatie over toxicologische effecten**
- **Acute toxiciteit** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Primaire aandoening:**
- **Huidcorrosie/-irritatie** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Ernstig oogletsel/oogirritatie** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Sensibilisatie van de luchtwegen/de huid** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **CMR-effecten (kankerverwekkendheid, mutageniteit en giftigheid voor de voortplanting)**
Het volgende heeft betrekking op het mengsel:
- **Mutageniteit in geslachtscellen** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Kankerverwekkendheid** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Giftigheid voor de voortplanting** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **STOT (specifieke doelorgaantoxiciteit) bij eenmalige blootstelling**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **STOT (specifieke doelorgaantoxiciteit) bij herhaalde blootstelling**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Gevaar bij inademing** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Aanvullende toxicologische informatie:**
Bij deskundige omgang en gebruik volgens voorschrift veroorzaakt het product op grond van onze ervaring en de ons toegankelijke informatie geen schadelijke effecten voor de gezondheid

RUBRIEK 12: Ecologische informatie

- **12.1 Toxiciteit**
- **Aquatische toxiciteit:** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **12.2 Persistentie en afbreekbaarheid** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **12.3 Bioaccumulatie** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **12.4 Mobiliteit in de bodem** Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.
- **12.5 Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling**
Het mengsel bevat geen PBT/vPvB-stof (bijlage XIII van verordening (EG) 1907/2006).
- **12.6 Andere schadelijke effecten** Niet in het milieu terecht laten komen.
- **Gevaar voor water:**
Mengsel:

(Vervolg op blz. 5)

NL

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 16.08.2018

Handelsnaam: Nitrite LR/HR, Reagent Tube Nitrite

Waterbezwaarlijkheid (NL): B(4) Weinig schadelijk voor in water levende organismen

(Vervolg van blz. 4)

RUBRIEK 13: Instructies voor verwijdering

13.1 Afvalverwerkingsmethoden

Aanbeveling:

Kleine hoeveelheden kunnen met behoorlijk veel water verdund en weggespoeld worden. Grotere hoeveelheden moeten volgens de plaatselijk officiële voorschriften verwerkt worden.

Europese afvalcatalogus

16 05 09 niet onder 16 05 06, 16 05 07 of 16 05 08 vallende afgedankte chemicaliën

Niet gereinigde verpakkingen:

Aanbeveling: Afvalverwijdering volgens overheidsbepalingen.

Aanbevolen reinigingsmiddel: Water, eventueel met toevoeging van reinigingsmiddelen.

RUBRIEK 14: Informatie met betrekking tot het vervoer

14.1 VN-nummer

ADR, IMDG, IATA

vervalt

14.2 Juiste ladingnaam overeenkomstig de modelreglementen van de VN

ADR, IMDG, IATA

vervalt

14.3 Transportgevaarklasse(n)

ADR, IMDG, IATA

klasse

vervalt

14.4 Verpakkingsgroep:

ADR, IMDG, IATA

vervalt

14.5 Milieugevaren:

Niet bruikbaar.

14.6 Bijzondere voorzorgen voor de gebruiker

Niet bruikbaar.

14.7 Vervoer in bulk overeenkomstig bijlage II bij Marpol en de IBC-code

Niet bruikbaar.

Transport/verdere gegevens:

Geen gevaar overeenkomstig de bovengenoemde verordeningen.

RUBRIEK 15: Regelgeving

15.1 Specifieke veiligheids-, gezondheids- en milieureglementen en -wetgeving voor de stof of het mengsel

SZW-lijst van kankerverwekkende stoffen

geen der bestanddelen staat op de lijst.

SZW-lijst van mutagene stoffen

geen der bestanddelen staat op de lijst.

NIET-limitatieve lijst van voor de voortplanting giftige stoffen - Vruchtbaarheid

geen der bestanddelen staat op de lijst.

NIET-limitatieve lijst van voor de voortplanting giftige stoffen - Ontwikkeling

geen der bestanddelen staat op de lijst.

NIET-limitatieve lijst van voor de voortplanting giftige stoffen - Borstvoeding

geen der bestanddelen staat op de lijst.

Verordening (EG) Nr. 1005/2009 betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen:

geen der bestanddelen staat op de lijst.

Richtlijn 2012/18/EU (SEVESO III):

Gevaarlijke stoffen die met naam genoemd worden - BIJLAGE I geen der bestanddelen staat op de lijst.

Aanwijzingen m.b.t. tewerkstellingsbeperking: Niet noodzakelijk

(Vervolg op blz. 6)

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 16.08.2018

Handelsnaam: Nitrite LR/HR, Reagent Tube Nitrite

(Vervolg van blz. 5)

· Gevaarklasse v. water:

Mengsel:

Waterbezwaarlijkheid (NL): B(4) Weinig schadelijk voor in water levende organismen

· 15.2 Chemischeveiligheidsbeoordeling: Een chemische veiligheidsbeoordeling is niet uitgevoerd.**RUBRIEK 16: Overige informatie**

De gegevens baseren op de momentele stand van onze kennis. Zij beschrijven echter geen garantie van produkteigenschappen en vestigen geen contractuele rechtsbetrekking.

· Aanwijzing voor de scholing Zorg voor goede informatie, instructie en training voor de gebruikers.**· Afkortingen en acroniemen:**

STOT: specific target organ toxicity

SE: single exposure

RE: repeated exposure

EC50: half maximal effective concentration

IC50: half maximal inhibitory concentration

NOEL or NOEC: No Observed Effect Level or Concentration

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)

RID: Règlement international concernant le transport des marchandises dangereuses par chemin de fer (Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail)

IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods

IATA: International Air Transport Association

GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals

ACGIH: American Conference of Governmental Industrial Hygienists

EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances

ELINCS: European List of Notified Chemical Substances

CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)

PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic

vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative

· Bronnen De informatie komt uit veiligheidsinformatiebladen van de leverancier, naslagwerken en literatuur.

— NL —

Veiligheidsinformatieblad volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 27.08.2018

RUBRIEK 1: Identificatie van de stof of het mengsel en van de vennootschap/onderneming

· 1.1 Productidentificatie

· Handelsnaam: **Nitrite-101**

· Artikelnummer: 251994

· 1.2 Relevant geïdentificeerd gebruik van de stof of het mengsel en ontraden gebruik

· Toepassing van de stof / van de bereiding: Reagens voor water analyse

· 1.3 Details betreffende de verstrekker van het veiligheidsinformatieblad

· Fabrikant/leverancier:

Xylem Analytics Germany GmbH
WTW
Dr.-Karl-Slevogt-Straße 1
82362 Weilheim
Germany
Tel. +49 881 183-0

· inlichtingengevende sector: E-Mail: Info.WTW@Xyleminc.com

· 1.4 Telefoonnummer voor noodgevallen: Chemtec (USA & Canada) 800-424-9300 (INTERNATIONAL) 001 703-527-3887

RUBRIEK 2: Identificatie van de gevaren

· 2.1 Indeling van de stof of het mengsel

· Indeling overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1272/2008

GHS07

Skin Irrit. 2 H315 Veroorzaakt huidirritatie.

Eye Irrit. 2 H319 Veroorzaakt ernstige oogirritatie.

Skin Sens. 1 H317 Kan een allergische huidreactie veroorzaken.

· 2.2 Etiketteringselementen

· Etikettering overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1272/2008

Het product is geclassificeerd en geëtiketteerd volgens de CLP-verordening.

· Gevarenpictogrammen

GHS07

· Signaalwoord Waarschuwing

· Gevaaraanduidende componenten voor de etikettering:

sulfanilzuur

· Gevarenaanduidingen

H315 Veroorzaakt huidirritatie.

H319 Veroorzaakt ernstige oogirritatie.

H317 Kan een allergische huidreactie veroorzaken.

· Veiligheidsaanbevelingen

P261 Inademing van stof vermijden.

P280 Beschermende handschoenen / oogbescherming dragen.

P302+P352 BIJ CONTACT MET DE HUID: Met veel water wassen.

P305+P351+P338 BIJ CONTACT MET DE OGEN: voorzichtig afspoelen met water gedurende een aantal minuten; contactlenzen verwijderen, indien mogelijk; blijven spoelen.

P313 Een arts raadplegen.

· 2.3 Andere gevaren Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 27.08.2018

Handelsnaam: Nitrite-101

(Vervolg van blz. 1)

Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling

Het mengsel bevat geen PBT/vPvB-stof (bijlage XIII van verordening (EG) 1907/2006).

RUBRIEK 3: Samenstelling en informatie over de bestanddelen

3.2 Mengsels

Beschrijving: Preparaat bevat organische verbindingen.

Gevaarlijke inhoudstoffen:

CAS: 124-04-9 EINECS: 204-673-3 Catalogusnummer: 607-144-00-9 Reg.nr.: 01-2119457561-38-XXXX	adipinezuur ⚠ Eye Irrit. 2, H319	80-90%
CAS: 121-57-3 EINECS: 204-482-5 Catalogusnummer: 612-014-00-X	sulfanilzuur ⚠ Skin Irrit. 2, H315; Eye Irrit. 2, H319; Skin Sens. 1, H317	10-20%
CAS: 1465-25-4 EINECS: 215-981-2	N-2-aminoethyl-1-naftylaminedihydrochloride ⚠ Skin Irrit. 2, H315; Eye Irrit. 2, H319	0,1-≤2,5%

aanvullende gegevens:

De woordelijke inhoud van de opgegeven aanwijzingen inzake de mogelijke gevaren is te vinden in hoofdstuk 16.

RUBRIEK 4: Eerstehulpmaatregelen

4.1 Beschrijving van de eerstehulpmaatregelen

Algemene informatie: Verontreinigde kleding onmiddellijk uittrekken.

Na het inademen: Frisse lucht toevoeren; bij klachten arts opzoeken

na huidcontact:

Onmiddellijk met water afwassen.

Wanneer de huid geïrriteerd blijft, een dokter opzoeken.

Na oogcontact:

Ogen met open ooglid een aantal minuten (ten minste 15 min) onder stromend water afspoelen en aansluitend arts consulteren.

Na inslikken:

Mond spoelen en overvloedig water drinken (1-2 glazen).

Bij klachten medische behandeling inschakelen.

4.2 Belangrijkste acute en uitgestelde symptomen en effecten:

Manifestazioni allergiche

Irritatie

Na het inademen:

Hoest

Ademnood

Slijmvliesirritaties

Na ingestie:

Hoofdpijn

Methemoglobinemie

Bloeddrukdalend

Cyanose

Gevaren gevaar voor sensibilisering van de huid

4.3 Vermelding van de vereiste onmiddellijke medische verzorging en speciale behandeling:

Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 5: Brandbestrijdingsmaatregelen

5.1 Blusmiddelen

Geschikte blusmiddelen: Water, Kooldioxide (CO₂), Schuim, Bluspoeder

blusmiddelen die uit veiligheids oogpunt niet geschikt zijn:

Voor deze stof / dit mengsel gelden geen beperkingen voor blusmiddelen.

5.2 Speciale gevaren die door de stof of het mengsel worden veroorzaakt

brandbaar

Gevaar voor stofexplosie.

Bij verhitting of brand is het ontstaan van vergiftige gassen mogelijk.

Bij een brand kan vrijkomen:

(Vervolg op blz. 3)

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 27.08.2018

Handelsnaam: Nitrite-101

(Vervolg van blz. 2)

nitreuze gassen
 Zwaveloxyde (SO_x)
 Stikstofoxyde (NO_x)
 Koolmonoxyde (CO) en kooldioxyde (CO₂)

· 5.3 Advies voor brandweerlieden

· speciale beschermende kleding:

Adembeschermingsapparaat dragen dat niet afhankelijk is van de omgevingslucht.
 Volledig beschermende overall aantrekken.

· Verdere gegevens

Het besmette bluswater afzonderlijk verzamelen, mag niet in de riolering terecht komen.
 De brandresten en het besmette bluswater moeten overeenkomstig de overheidsvoorschriften worden geborgen.
 Door brand in de omgeving is het ontstaan van gevaarlijke dampen mogelijk.

RUBRIEK 6: Maatregelen bij het accidenteel vrijkomen van de stof of het mengsel

· 6.1 Persoonlijke voorzorgsmaatregelen, beschermde uitrusting en noodprocedures

· Advies voor niet-hulpverleners:

Beschermende kleding aantrekken. Niet beschermde personen op afstand houden.
 Voor voldoende ventilatie zorgen.

· Advies voor de hulpdiensten: Beschermingsmiddelen: zie paragraaf 8

· 6.2 Milieuvoorzorgsmaatregelen: Mag niet in riolering of afvalwater afgevoerd worden.

· 6.3 Insluitings- en reinigingsmethoden en -materiaal:

Voor voldoende ventilatie zorgen.
 Mechanisch opnemen.
 Besmet materiaal zoals afval volgens punt 13 verwijderen.

· 6.4 Verwijzing naar andere rubrieken

Informatie inzake persoonlijke beschermingsuitrusting - zie hoofdstuk 8.
 Informatie inzake berging - zie hoofdstuk 13.

RUBRIEK 7: Hantering en opslag

· 7.1 Voorzorgsmaatregelen voor het veilig hanteren van de stof of het mengsel

· Advies voor veilige hantering:

Stofvorming vermijden.
 beschermen tegen hitte.

· Hygiënische maatregelen:

Aanraking met de huid vermijden.
 Aanraking met de ogen vermijden.
 Verontreinigde kleding onmiddellijk uittrekken.
 Vóór de pauze en aan het einde van het werk handen wassen.
 Niet eten, drinken of roken tijdens het gebruik van dit product.

· 7.2 Voorwaarden voor een veilige opslag, met inbegrip van incompatibele producten

· Opslag

· Eisen ten opzichte van opslagruimte en tanks:

Op een koele plaats bewaren.
 Ongeschikt materiaal voor tanks: staal.

· Informatie m.b.t. gezamenlijke opslag: Niet noodzakelijk

· Verdere inlichtingen over eisen m.b.t. de opslag:

Tegen hitte en directe zonnestralen beschermen.
 Tegen lichtinwerking beschutten.
 Droog bewaren.

Tegen luchtvochtigheid en water beschermen.

· Aanbevolen opslagtemperatuur 20°C +/- 5°C

· 7.3 Specifiek eindgebruik

Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 8: Maatregelen ter beheersing van blootstelling/persoonlijke bescherming

· 8.1 Controleparameters

· Bestanddelen met grenswaarden die m.b.t. de arbeidsruimte in acht genomen moeten worden:

Het product bevat geen relevante hoeveelheden van stoffen die met betrekking tot de arbeidsplaatsen qua grenswaarden gecontroleerd moeten worden.

(Vervolg op blz. 4)

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 27.08.2018

Handelsnaam: Nitrite-101

(Vervolg van blz. 3)

- **DNEL's**
Afgeleide doses zonder effect (DNEL)

CAS: 124-04-9 adipinezuur		
Oraal	DNEL	19 mg/kg (Consument/acuut/systemische effecten) 19 mg/kg (Consument/lange termijn/system. effecten)
Dermaal	DNEL	38 mg/kg (Werknemer/acuut/systemische effecten) 38 mg/kg (Werknemer/lange termijn/system. effecten)
		19 mg/kg (Consument/acuut/systemische effecten) 19 mg/kg (Consument/lange termijn/system. effecten)
Inhalatief	DNEL	5 mg/m ³ (Werknemer/acuut/lokale effecten) 264 mg/m ³ (Werknemer/acuut/systemische effecten)
		5 mg/m ³ (Werknemer/lange termijn/lokale effecten) 264 mg/m ³ (Werknemer/lange termijn/system. effecten)
		65 mg/m ³ (Consument/acuut/systemische effecten)
		65 mg/m ³ (Consument/lange termijn/system. effecten)

- **Aanbevolen waarneming procedures:**
Methoden voor de meting van de atmosfeer op de werkplek moeten voldoen aan de vereisten in de normen DIN EN 482 en DIN EN 689.

- **PNEC's**
Voorspelde concentratie zonder effect (PNEC)

CAS: 124-04-9 adipinezuur	
PNEC	59,1 mg/l (Zuiveringsinstallatie voor afvalwater)
	0,0126 mg/l (Eau de mer)
	0,46 mg/l (Intermitterende watervrijgave)
	0,126 mg/l (Zoetwater)
PNEC	0,0228 mg/kg (Bodem)
	0,0484 mg/kg (Sédiment marin)
	0,484 mg/kg (Zoetwater afzetting)

- **Aanvullende gegevens:** Als basis dienden lijsten die bij opstelling geldig waren.

· 8.2 Maatregelen ter beheersing van blootstelling

· Technische maatregelen:

Technische maatregelen en geschikte werkprocedures zouden prioriteit moeten hebben boven het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen.
Zie 7.

· Persoonlijke beschermingsvoorzieningen:

- **Ademhalingsbescherming:** Bij inwerking van dampen/stof/aërosol adembeveiliging gebruiken.

- **Aanbevolen filter voor kortstondig gebruik.** Combinatiefilter B-P2

· Handbescherming:

Veiligheidshandschoenen.

Preventieve bescherming van de huid door gebruik van een huidbeschermingsmiddel wordt aanbevolen.

Na gebruik van handschoenen, een middel gebruiken voor het reinigen en verzorgen van de huid.

· Handschoenmateriaal

Nitrilrubber

Aanbevolen materiaaldikte : $\geq 0,11$ mm

· Doordringingstijd van het handschoenmateriaal

Doorbraaktijd: Level = 1 (<10 min)

De precieze penetratietijd kunt u te weten komen bij de handschoenfabrikant; houd er rekening mee.

- **Oogbescherming:** Schutbril.

- **Lichaamsbescherming:** Draag geschikte beschermende arbeidskleding.

- **Beperking en bewaking van de blootstelling van het milieu:** Mag niet in riolering of afvalwater afgevoerd worden.

— NL —

(Vervolg op blz. 5)

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 27.08.2018

Handelsnaam: Nitrite-101

(Vervolg van blz. 4)

RUBRIEK 9: Fysische en chemische eigenschappen

· 9.1 Informatie over fysische en chemische basiseigenschappen	
· Voorkomen:	
· Vorm / Fysische toestand:	Poeder
· Kleur:	wit
· Geur:	reukloos
· Geurdrempelwaarde:	Niet bruikbaar.
· pH-waarde (50 g/l) bij 20°C:	2,2
· Smelt-/vriespunt:	Niet bepaald
· Beginkookpunt en kooktraject:	Niet bepaald
· Vlampunt:	196°C (CAS 124-04-9)
· Ontvlambaarheid (vast, gas):	Niet bepaald.
· Ontstekingstemperatuur:	> 400°C (CAS 454-57-6)
· Ontledingstemperatuur:	> 288°C (CAS 454-57-6)
· Zelfontbrandingstemperatuur:	Het produkt is niet uit zichzelf ontbrandend.
· Ontploffingseigenschappen:	Het produkt is niet ontploffingsgevaarlijk, maar de vorming van ontploffingsgevaarlijke luchtmengsels is mogelijk.
· Ontvlambaarheids- of explosiegrenswaarden:	
· onderste:	Niet bepaald.
· bovenste:	Niet bepaald.
· Oxiderende eigenschappen:	geen
· Dampspanning:	Niet bruikbaar.
· Dichtheid:	Niet bepaald
· Relatieve dichtheid:	Niet bepaald.
· Dampdichtheid:	Niet bruikbaar.
· Verdampingssnelheid:	Niet bruikbaar.
· Oplosbaarheid:	
· Water:	Gedeeltelijk onoplosbaar.
· Verdelingscoëfficiënt: n-octanol/water:	Niet bruikbaar.
· Viscositeit:	Niet bruikbaar.
· Oplosmiddelgehalte:	
· Organisch oplosmiddel:	0,0 %
· Gehalte aan vaste bestanddelen:	100,0 %
· 9.2 Overige informatie	Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

RUBRIEK 10: Stabiliteit en reactiviteit

- **10.1 Reactiviteit** Stof kan samen met lucht een ontplofbaar mengsel vormen.
- **10.2 Chemische stabiliteit** Stabiel bij omgevingstemperatuur (kamertemperatuur).
- **10.3 Mogelijke gevaarlijke reacties**
 Reactie met water onder zuurontwikkeling.
 Bij aanraking met nitreten, nitraten, salpererigzuur kunnen mogelijk nitrosaminen (carcinogeen)!
 Reacties met zuren, alkaliën en oxydatiemiddelen.
 Reacties met reductiemiddelen.
- **10.4 Te vermijden omstandigheden** sterke verhitting
- **10.5 Chemisch op elkaar inwerkende materialen:** Staal
- **10.6 Gevaarlijke ontledingsproducten:** zie hoofdstuk 5

RUBRIEK 11: Toxicologische informatie

- **11.1 Informatie over toxicologische effecten**
- **Acute toxiciteit** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.

(Vervolg op blz. 6)

NL

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 27.08.2018

Handelsnaam: Nitrite-101

(Vervolg van blz. 5)

Indelingsrelevantie LD/LC50-waarden:		
CAS: 124-04-9 adipinezuur		
Oraal	LD50	5700 mg/kg (Rat) (MERCK)
Dermaal	LD50	>7940 mg/kg (konijn) (Registrant, ECHA: no deaths occurred)
Inhalatief	LC50	>7,7 mg/l/4h (Rat) (dust, aerosol) (Registrant, ECHA: no deaths occurred)
CAS: 121-57-3 sulfanilzuur		
Oraal	LD50	12300 mg/kg (Rat) (IUCLID)

- **Primaire aandoening:**
- **Huidcorrosie/-irritatie**
Veroorzaakt huidirritatie.
- **Ernstig oogletsel/oogirritatie** Veroorzaakt ernstige oogirritatie.

Informatie over de bestanddelen:		
CAS: 124-04-9 adipinezuur		
Irriterende werking voor de huid	OECD 404	(konijn: geen irritatie)
Irriterende werking voor de ogen	OECD 405	(konijn: ernstige irritatie)
CAS: 121-57-3 sulfanilzuur		
Irriterende werking voor de huid	OECD 404	(konijn: geringe irritatie) (IUCLID)
Irriterende werking voor de ogen	OECD 405	(konijn: irritatie) (IUCLID)

- **Sensibilisatie van de luchtwegen/de huid**
Kan een allergische huidreactie veroorzaken.

Informatie over de bestanddelen:		
CAS: 124-04-9 adipinezuur		
Sensibilisatie	OECD 406	(cavia: negatief) (IUCLID)
CAS: 121-57-3 sulfanilzuur		
Sensibilisatie	OECD 406	(cavia: positief)

- **CMR-effecten (kankerverwekkendheid, mutageniteit en giftigheid voor de voortplanting)**
Het volgende heeft betrekking op het mengsel:
- **Mutageniteit in geslachtscellen** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Kankerverwekkendheid** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Giftigheid voor de voortplanting** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **STOT (specifieke doelorgaantoxiciteit) bij eenmalige blootstelling**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **STOT (specifieke doelorgaantoxiciteit) bij herhaalde blootstelling**
Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.
- **Gevaar bij inademing** Gebaseerd op beschikbare gegevens; aan de indelingscriteria is niet voldaan.

Informatie over de bestanddelen:		
CAS: 124-04-9 adipinezuur		
OECD 471	(negativ) (Bacterial Reverse Mutation Test - Ames test) (IUCLID)	
OECD 474	(negativ) (Mammalian Erythrocyte Micronucleus Test)	
CAS: 121-57-3 sulfanilzuur		
OECD 471	(negativ) (NTP, Salmonella typhimurium)	

- **Aanvullende toxicologische informatie:**
Het volgende geldt voor aromatische amines in het algemeen: systemische werking - methemoglobinemie met hoofdpijn, cardia dysritmie, daling van de bloeddruk, kortademigheid, spasme, belangrijkste symptoom: cyanose (blauwe verkleuring van het bloed)

(Vervolg op blz. 7)

NL

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 27.08.2018

Handelsnaam: Nitrite-101

(Vervolg van blz. 6)

Onder de geldende omstandigheden kan contact met nitrietverbindingen of salpeterzuur leiden tot de vorming van nitrosaminen, waarvan uit dierexperimenteel onderzoek gebleken is, dat ze kankerverwekkend zijn.

RUBRIEK 12: Ecologische informatie

· 12.1 Toxiciteit

· Aquatische toxiciteit:

CAS: 124-04-9 adipinezuur

LC50	511 mg/l/48h (Leuciscus idus)
EC50	86 mg/l/48h (Daphnia magna) (OECD 202)
IC50	31 mg/l/72h (Desmodesmus subspicatus) (IUCLID)
LC50	97 mg/l/96h (Pimephales promelas) (ECOTOX)

CAS: 121-57-3 sulfanilzuur

EC50	85,7 mg/l/48h (Daphnia magna) (IUCLID)
IC50	91 mg/l/72h (Desmodesmus subspicatus) (IUCLID)
LC50	100,4 mg/l/96h (Pimephales promelas) (IUCLID)

· Bacteriële toxiciteit:

CAS: 124-04-9 adipinezuur

EC50	92 mg/l (Pseudomonas putida) (DIN 38412) (IUCLID)
------	---

· 12.2 Persistentie en afbreekbaarheid

CAS: 124-04-9 adipinezuur

OECD 301 B	100 % / 28 d (gemakkelijk biologisch afbreekbaar) (CO2 Evolution Test)
------------	--

CAS: 121-57-3 sulfanilzuur

OECD 301 B	31 % / 28 d (gemakkelijk biologisch afbreekbaar) (CO2 Evolution Test)
------------	---

· 12.3 Bioaccumulatie

Pow = verdelingscoëfficiënt octanol/water

log Pow 1-3 = Accumuleert zich niet in noemenswaardige hoeveelheden in organismen.

log Pow < 1 = Accumuleert zich niet in organismen.

CAS: 124-04-9 adipinezuur

log Pow	0,081 (.) (25°C, OECD 107)
---------	----------------------------

CAS: 121-57-3 sulfanilzuur

log Pow	-2,16 (.)
---------	-----------

CAS: 1465-25-4 N-2-aminoethyl-1-naftylaminedihydrochloride

log Pow	1,82 (.)
---------	----------

· 12.4 Mobiliteit in de bodem

Geen verdere relevante informatie verkrijgbaar.

· 12.5 Resultaten van PBT- en zPzB-beoordeling

Het mengsel bevat geen PBT/vPvB-stof (bijlage XIII van verordening (EG) 1907/2006).

· 12.6 Andere schadelijke effecten

Schadelijk effect ten gevolge van de pH-wijziging.

Niet in het milieu terecht laten komen.

· Gevaar voor water: Mengsel:

RUBRIEK 13: Instructies voor verwijdering

· 13.1 Afvalverwerkingsmethoden

· Aanbeveling:

Mag niet tesamen met huisvuil gestort worden of in de riolering komen.

Aanleveren bij afnemers van zwartelijst-goederen of afgeven bij inzameldepot van gevaarlijke stoffen

· Europese afvalcatalogus

16 05 08*	afgedankte organische chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
-----------	--

(Vervolg op blz. 8)

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 27.08.2018

Handelsnaam: Nitrite-101

(Vervolg van blz. 7)

- Niet gereinigde verpakkingen:
- Aanbeveling: Afvalverwijdering volgens overheidsbepalingen.

RUBRIEK 14: Informatie met betrekking tot het vervoer

· 14.1 VN-nummer · ADR, IMDG, IATA	vervalt
· 14.2 Juiste ladingnaam overeenkomstig de modelreglementen van de VN · ADR, IMDG, IATA	vervalt
· 14.3 Transportgevaarklasse(n) · ADR, IMDG, IATA · klasse	vervalt
· 14.4 Verpakkingsgroep: · ADR, IMDG, IATA	vervalt
· 14.5 Milieugevaren:	Niet bruikbaar.
· 14.6 Bijzondere voorzorgen voor de gebruiker	Niet bruikbaar.
· 14.7 Vervoer in bulk overeenkomstig bijlage II bij Marpol en de IBC-code	Niet bruikbaar.
· Transport/verdere gegevens:	Geen gevaar overeenkomstig de bovengenoemde verordeningen.

RUBRIEK 15: Regelgeving

- 15.1 Specifieke veiligheids-, gezondheids- en milieureglementen en -wetgeving voor de stof of het mengsel

· SZW-lijst van kankerverwekkende stoffen	geen der bestanddelen staat op de lijst.
· SZW-lijst van mutagene stoffen	geen der bestanddelen staat op de lijst.
· NIET-limitatieve lijst van voor de voortplanting giftige stoffen - Vruchtbaarheid	geen der bestanddelen staat op de lijst.
· NIET-limitatieve lijst van voor de voortplanting giftige stoffen - Ontwikkeling	geen der bestanddelen staat op de lijst.
· NIET-limitatieve lijst van voor de voortplanting giftige stoffen - Borstvoeding	geen der bestanddelen staat op de lijst.
· Verordening (EG) Nr. 1005/2009 betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen:	geen der bestanddelen staat op de lijst.

- Richtlijn 2012/18/EU (SEVESO III):
- Gevaarlijke stoffen die met naam genoemd worden - BIJLAGE I geen der bestanddelen staat op de lijst.
- Aanwijzingen m.b.t. tewerkstellingsbeperking: Tewerkstellingsbeperkingen voor de jongeren respecteren.
- Gevaarklasse v. water:
Mengsel:
Waterbezwaarlijkheid (NL): B(4) Weinig schadelijk voor in water levende organismen
- 15.2 Chemische veiligheidsbeoordeling: Een chemische veiligheidsbeoordeling is niet uitgevoerd.

RUBRIEK 16: Overige informatie

De gegevens baseren op de momentele stand van onze kennis. Zij beschrijven echter geen garantie van produkteigenschappen en vestigen geen contractuele rechtsbetrekking.

- Relevante zinnen
H315 Veroorzaakt huidirritatie.
H317 Kan een allergische huidreactie veroorzaken.

(Vervolg op blz. 9)

Veiligheidsinformatieblad

volgens 1907/2006/EG, Artikel 31

datum van de druk: 27.08.2018

Versienummer 14

Herziening van: 27.08.2018

Handelsnaam: Nitrite-101

(Vervolg van blz. 8)

H319 Veroorzaakt ernstige oogirritatie.

· **Aanwijzing voor de scholing** Zorg voor goede informatie, instructie en training voor de gebruikers.

· **Afkortingen en acroniemen:**

OECD: Organisation for Economic Co-operation and Development

STOT: specific target organ toxicity

SE: single exposure

RE: repeated exposure

EC50: half maximal effective concentration

IC50: half maximal inhibitory concentration

NOEL or NOEC: No Observed Effect Level or Concentration

ADR: Accord européen sur le transport des marchandises dangereuses par Route (European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road)

RID: Règlement international concernant le transport des marchandises dangereuses par chemin de fer (Regulations Concerning the International Transport of Dangerous Goods by Rail)

IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods

IATA: International Air Transport Association

GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals

EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances

ELINCS: European List of Notified Chemical Substances

CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society)

DNEL: Derived No-Effect Level (REACH)

PNEC: Predicted No-Effect Concentration (REACH)

LC50: Lethal concentration, 50 percent

LD50: Lethal dose, 50 percent

PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic

vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative

Skin Irrit. 2: Huidcorrosie/-irritatie – Categorie 2

Eye Irrit. 2: Ernstig oogletsel/oogirritatie – Categorie 2

Skin Sens. 1: Sensibilisatie van de huid – Categorie 1

· **Bronnen** De informatie komt uit veiligheidsinformatiebladen van de leverancier, naslagwerken en literatuur.

— NL —